

Рацин І.І.

аспірант

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Брензович К.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Ratsyn Ihor

Postgraduate Student

State University “Uzhhorod National University”

Brenzovych Kateryna

*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of International Economic Relations
State University “Uzhhorod National University”*

ВПЛИВ ТНК ЄС НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. У статті досліджено вплив транснаціональних корпорацій (ТНК) Європейського Союзу на економічний розвиток України в умовах сучасних викликів, зокрема повномасштабної війни, структурної трансформації економіки та євроінтеграційних прагнень держави. Проаналізовано динаміку надходження прямих іноземних інвестицій з країн ЄС, їхню роль у відновленні та модернізації українського виробництва. Розглянуто приклади діяльності провідних ТНК – Nestlé, Leoni, ArcelorMittal, Carlsberg, які продовжують функціонувати навіть у кризових умовах, зберігаючи робочі місця та започатковуючи нові інвестиційні проекти. Показано як позитивні, так і негативні аспекти їхнього впливу: зростання інвестицій, впровадження інновацій, розвиток експортного потенціалу поряд із ризиками репатріації капіталу та витіснення національного бізнесу. Сформульовано рекомендації для підвищення ефективності співпраці України з європейськими ТНК та посилення їхнього внеску у стійкий розвиток економіки.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, економічний розвиток, глобалізація, конкурентоспроможність, економічна інтеграція, національний бізнес, ринок праці.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації транснаціональні корпорації (ТНК) відіграють дедалі важливішу роль у формуванні світової економічної системи. Їх діяльність впливає не лише на глобальні ринки, а й на економіку окремих країн, особливо тих, що перебувають у стані трансформації або післявоєнного відновлення. Для України, яка активно просувається шляхом європейської інтеграції, питання ефективної взаємодії з ТНК країн ЄС набуває особливої ваги.

Незважаючи на значний потенціал ТНК як джерела інвестицій, технологій та сучасного управлінського досвіду, їхня присутність в Україні супроводжується не лише можливостями, але й ризиками. Надмірна залежність від іноземного капіталу, витіснення національного виробника, репатріація прибутків, нерівномірний регіональний розвиток – усе це зумовлює необхідність комплексного дослідження механізмів впливу ТНК на соціально-економічну ситуацію в країні. Актуальність теми також визначається потребою у науковому обґрунтуванні стратегій залучення та регулювання діяльності ТНК

в Україні, з урахуванням викликів повномасштабної війни, інтеграції до європейського ринку, структурної трансформації економіки та збереження економічного суверенітету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впливу транснаціональних корпорацій (ТНК) на економіку активно досліджується в українській та зарубіжній науці. І. Г. Манцуров у своїй праці [1] аналізує роль ТНК у глобалізованому світі, акцентуючи на амбівалентності їх впливу: з одного боку – підтримка інновацій і модернізації, з іншого – загроза втрати економічного суверенітету. У монографії Л.М.Федулової [2] підкреслено значущість якісних характеристик інвестицій з боку ТНК, зокрема трансферу технологій і розвитку локального виробництва. О.М. Шниркова [3] розглядає ТНК як ядро економіки знань, звертаючи увагу на слабку інтеграцію України у транснаціональні ланцюги доданої вартості, що зумовлено інституційною нестабільністю. І. В. Гайдучкий [4] акцентує на необхідності гармонізації українського законодавства з нормами ЄС для забезпечення

передбачуваності та стабільності інвестиційного середовища. Звіти UNCTAD [5–6] та OECD [11] констатують зростання інтересу європейських компаній до України попри складну безпекову ситуацію, але наголошують на бар'єрах: корупції, слабкому захисті інвесторів і правовій непередбачуваності. Роботи відображають як переваги присутності ТНК у ключових секторах, так і диспропорції у регіональному розміщенні. У звіті Світового банку зазначається, що компанії на кшталт “Nestlé”, “Carlsberg”, “Jabil”, “Leoni”, “BASF” продовжують працювати навіть у кризових умовах, що свідчить про їхню глибоку інтегрованість в українську економіку. Успішні приклади, як “ArcelorMittal”, “Bunge” чи “Leoni”, підтверджують здатність ТНК генерувати експортний потенціал, підтримувати суміжні галузі та забезпечувати вищу продуктивність праці [12]. Окремий аспект наукового дослідження діяльності ТНК – взаємодія ТНК із малим та середнім бізнесом. Згідно з даними Європейської Бізнес Асоціації, низка ТНК інтегрує українські підприємства у власні ланцюги постачання, стимулюючи експортну орієнтацію, але водночас ставлячи високі вимоги до стандартів. Проблеми законодавчої нестабільності, інституційного супроводу та технічного регулювання залишаються перешкодами для повноцінної інтеграції України у європейський економічний простір. Узагальнюючи, більшість досліджень висвітлюють переваги діяльності ТНК у вигляді інвестицій, інновацій та модернізації, однак вказують і на системні ризики. Водночас бракує порівняльного галузевого аналізу, емпіричних регіональних досліджень та кількісної оцінки ефективності державної політики щодо залучення ТНК з країн Європейського Союзу, що є особливо актуальним в умовах євроінтеграції.

Метою дослідження є виявлення ключових аспектів впливу європейських ТНК на економічний розвиток України, оцінка як позитивних, так і негативних наслідків їхньої діяльності, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності такої взаємодії в умовах сучасної економічної ситуації.

Результати дослідження. У процесі аналізу економічної взаємодії України з транснаціональними корпораціями Європейського Союзу доцільно насамперед розглянути динаміку надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) з країн ЄС. Показники інвестиційної активності дозволяють оцінити рівень зацікавленості іноземного капіталу в українській економіці, а також відстежити зміни

в структурі зовнішніх інвестицій під впливом політичних та безпекових чинників.

У таблиці 1 наведено динаміку обсягів прямих іноземних інвестицій з країн Європейського Союзу в Україну протягом останніх років. Попри скорочення загальних надходжень, зростання частки інвестицій із ЄС у загальній структурі ПІІ України може свідчити про посилення ролі великого бізнесу у євроінтеграційних економічних процесах України.

У 2024 році країни ЄС забезпечили понад вісімдесят два відсотки від всіх іноземних інвестицій в Україну. Це свідчить як і про продовження активної співпраці у сфері інвестування між Україною та Європейськими державами в цілому так і країнами ЄС зокрема, так і про збільшення залежності українського державного бюджету та економіки від європейського інвестування. Така динаміка однозначно допомагає в побудові позитивних економічних та міжнародних відносин, але змушує задуматись про майбутнє нарощення власних економічних потужностей для підвищення економічної незалежності.

В умовах падіння загального обсягу інвестицій, пов'язаних спочатку пандемією COVID-19, а згодом і з початком повномасштабного вторгнення, можна бачити тенденцію збільшення частки інвестицій з Європейського Союзу у загальному обсязі інвестицій в економіку України у 2023 та 2024 роках.

Як видно з таблиці 2, основними інвесторами в економіку України серед країн ЄС є Нідерланди, Кіпр та Австрія, вагомим є внесок Швейцарії як однієї з високорозвинутих країн Європи за межами ЄС.

У 2024 році інвестиції з Нідерландів були спрямовані переважно у сільське господарство, біоенергетику, виробництво продуктів харчування та борошномельне виробництво. Це свідчить про важливу роль агропромислового комплексу та експортно орієнтованих секторів у співпраці України з нідерландськими інвесторами. У 2024 році значна частка інвестицій з Кіпру була спрямована у фінансові та страхові активності, ринок нерухомості та ІТ-сектор. Це підтверджує збереження ролі Кіпру як транзитної юрисдикції та важливого джерела капіталу для українського фінансового ринку. Інвестиції зі Швейцарії переважно вкладалися у технологічні компанії, виробництво промислових товарів та розвиток портової інфраструктури. Така структура інвестицій вказує на орієнтацію швейцарського бізнесу на інновації, індустріальне виробництво та підтримку експортної логістики України. Польські

Таблиця 1

Динаміка прямих іноземних інвестицій з ЄС в економіку України, 2023–2025*

Рік	Загальний обсяг ПІІ, млн дол.США, в Україну	Обсяг ПІІ з ЄС, млн дол.США, в Україну	Частка ЄС у загальному обсязі ПІІ, %
2023	4484,7	3 621,7	80.75
2024	3551,1	2926,6	82.41
2025*	668,6*	441,7*	66.06

Примітка: *Дані за 2025 рік є попередніми
Джерело: узагальнено за [7]

Таблиця 2

Основні країни-інвестори Європи в економіку України та пріоритетні галузі інвестування

Країна	Обсяг ПП, млн дол. США, 2024 р	Дохід ПП млн дол. США, 2024 р	Галузі інвестування
Кіпр	1034,5	1636	Фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомістю, ІТ
Нідерланди	660,9	1408	Сільське господарство, біоенергетика, продукти харчування
Швейцарія	402	419	Технології, Промислові товари, портова інфраструктура
Польща	231,3	180	Агробізнес, переробна промисловість
Австрія	144	211	Банківська та будівельна сфери

Джерело : узагальнено за [7–8]

компанії активні в сільському господарстві, логістиці для агропродовольчого експорту та у переробці. Інвестиції з цієї країни також направлені в виробничі потужності, а саме харчову переробку, у промислові проекти пов'язані з агробізнесом. У 2024 році інвестиції з Австрії концентрувалися у банківській та будівельній сферах. Присутність австрійських банків і виробників будматеріалів сприяла забезпеченню фінансування для відбудови інфраструктури та розвитку будівельного ринку України.

Присутність іноземних ТНК на території України в умовах війни – це не лише притік інвестицій, але й робочі місця, доходи держбюджету, що є вагомим внеском у збереження дієздатності української економіки в умовах кризи. Так, одна з провідних європейських ТНК “Nestlé” не лише продовжує діяльність в Україні, але й у 2024 році в Україні збільшила обсяги виробництва приблизно на 10%. При цьому нарощення відбулося саме за рахунок кількісного зростання обсягів продукції, а не через підняття її вартості. Компанія зберегла робочі місця і працює навіть у регіонах, де є ризики (наприклад, у Харкові), адаптувавши виробничий процес до тривалих тривог. Компанія будує новий завод у Волинській області (біля кордону з ЄС), на якому, за планом, виготовлятиметься експортна продукція [15].

Присутність міжнародних компаній на українському ринку навіть під час війни відіграє важливу роль для підтримання зайнятості, стабільності ланцюгів постачання та надходжень до бюджету. Так, одна з провідних європейських компаній “H&M” після призупинення роботи на початку повномасштабного вторгнення оголосила про поетапне відновлення роботи магазинів в Україні. Це сприяє відновленню сфери роздрібної торгівлі, поверненню робочих місць для сотень працівників та стимулюванню внутрішнього попиту. Не менш важливим є поступове повернення інших брендів, таких як “Inditex” (Zara, Bershka, Pull&Bear), які в 2024 році розпочали відновлення своєї присутності. Подібні кроки свідчать про довіру міжнародного бізнесу до перспектив українського ринку, а також створюють додаткові робочі місця та підтримують сектор логістики. “Leoni AG” (Німеччина), один із ключових постачальників кабельних систем для європейського автопрому, зберіг виробничі потужності

в Україні та адаптував логістику для безперервної роботи. Підприємства компанії у Стрию та Коломиї після короткої зупинки відновили роботу і поступово нарощують обсяги виробництва, що допомагає зберігати робочі місця та валютні надходження від експорту. Люксембурзька металургійна компанія “ArcelorMittal” у м.Кривий Ріг продовжує виробництво навіть у складних умовах воєнного стану. У 2024 році підприємство поступово нарощує виробничі обсяги, зосереджуючись на задоволенні внутрішнього попиту та організації експорту через західні кордони. Це дозволяє підтримувати одну з ключових галузей української промисловості – металургію – і забезпечувати роботою тисячі працівників. Схожим чином “Carlsberg Ukraine” оголосила про додаткові інвестиції у виробничі потужності та маркетинг, що дало змогу не лише зберегти, а й збільшити кількість робочих місць, а також підтримати пивоварну галузь як важливу частину української харчової промисловості.

Незважаючи на воєнні дії, українська економіка демонструє ознаки стабілізації (таблиця 3), у чому значну роль відіграє діяльність ТНК. Присутність іноземного бізнесу з найбільшого нині торгового партнера України – ЄС, сприяє відновленню торгівлі, інвестиційних потоків та модернізації перспективних галузей економіки, збереженню робочих місць.

Згідно з даними таблиці 3, номінальний ВВП зростає, реальне зростання залишається позитивним, а експорт і імпорт відновлюють динаміку. Частка ЄС у зовнішній торгівлі також стабільно зростає, не дивлячись на невелике падіння до 53,8% у 2024 році – з 56,6% у 2023 році, до прогнозованих 55–60% у 2025-му. Це свідчить про остаточне зміщення торговельного фокусу України на користь європейського ринку, що, своєю чергою, створює передумови для подальшого залучення ТНК з країн ЄС. Така співпраця сприяє збереженню та розширенню експортних каналів, особливо в умовах переорієнтації з торгівлі на ринках СНД.

В умовах повномасштабної війни в Україні, діяльність транснаціональних корпорацій (ТНК) ЄС супроводжується не лише перевагами, але й певними ризиками для національної економіки. Ці ризики включають надмірну залежність від

Таблиця 3

Основні макроекономічні показники України у 2023–2025 рр.

Показник	2022	2023	2024	2025*
ВВП номінальний, млрд \$	161,99	181,22	184,1	189,83*
Реальне зростання ВВП, % (відносно попереднього року)	-28,8	+5,5	+2,9	+2,7*
Експорт товарів, млрд \$	44,15	36,2	41,6	–
Імпорт товарів, млрд \$	55,27	63,6	70,7	–
Частка ЄС у зовнішній торгівлі, %	41,3	56,6	53,8	55–60*

Примітка: *прогнозовані дані

Джерело: побудовано за даними [11; 14; 21–24]

іноземного капіталу, що може послабити економічний суверенітет. Також існує загроза витіснення національного виробника з ринку, оскільки великі міжнародні компанії часто мають більші фінансові та технологічні ресурси, що ускладнює конкуренцію для місцевого бізнесу. Крім того, значний ризик становить репатріація прибутків. Замість реінвестування прибутку в Україні, ТНК можуть виводити його за кордон, що зменшує обсяг капіталу, доступного для внутрішнього економічного зростання. Ще одним важливим аспектом є нерівномірний регіональний розвиток, оскільки ТНК зазвичай концентрують свою діяльність у певних регіонах, де є краща інфраструктура або логістичні переваги, вищий рівень безпеки, що призводить до диспропорцій у розвитку між різними областями. Ці фактори вимагають від України розробки та вдосконалення державної політики, спрямованої на захист національних економічних інтересів при залученні іноземного капіталу.

Висновки. Транснаціональні корпорації Європейського Союзу відіграють значну роль у структурній трансформації економіки України, зокрема

через інвестиції, модернізацію виробництва, створення робочих місць та впровадження інноваційних технологій. Їх активність сприяє підвищенню конкурентоспроможності окремих галузей, розвитку регіональної інфраструктури та наближенню України до стандартів ЄС. Водночас присутність ТНК на українському ринку може загрожувати репатріацією капіталу, витісненням локального бізнесу, нерівномірному розподілу інвестицій за регіонами.

У перспективі важливо активізувати емпіричні дослідження, зокрема порівняльний аналіз впливу ТНК у різних галузях економіки, оцінку їх довгострокового внеску у сталий розвиток, інноваційну динаміку та взаємодію з малим і середнім бізнесом. Також актуальними залишаються питання ефективності регуляторної політики, інституційної підтримки, адаптації до європейських стандартів та формування локальних ланцюгів доданої вартості.

Таким чином, стратегічне партнерство з ТНК ЄС може стати потужним інструментом економічного зростання України, за умов цілеспрямованого управління цим процесом, науково обґрунтованої політики та прозорих правил взаємодії.

Список використаних джерел:

1. Манцуров І. Г. Транснаціональні корпорації в глобальній економіці. Київ : НІСД, 2020. 284 с.
2. Федулова Л. М. Іноземні інвестиції та економічне зростання в Україні: монографія. Київ : Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2018. 312 с.
3. Шниркова О. М. Глобалізація і транснаціональні корпорації: монографія. Київ : КНЕУ, 2019. 246 с.
4. Гайдучкий І. В. Інституційне забезпечення іноземного інвестування в Україні. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 198 с.
5. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All. New York and Geneva: United Nations, 2023. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023> (дата звернення: 01.09.2025).
6. UNCTADSTAT. Total FDI inflows, by region and economy, annual, 2015–2024. URL: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.FdiFlowsStock> (дата звернення: 03.09.2025).
7. Прямі іноземні інвестиції в Україну. Національний банк України. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_Lf_y.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (дата звернення: 03.09.2025).
8. Доходи від прямих інвестицій. Національний банк України. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_inc_q.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (дата звернення: 05.09.2025).
9. OECD. Foreign Direct Investment Statistics: Data, Analysis and Forecasts. URL: <https://www.oecd.org/investment/statistics.htm> (дата звернення: 05.09.2025).
10. European Union Investment Map. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php> (дата звернення: 07.09.2025).
11. Ukraine: Outlook 2025. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (дата звернення: 20.09.2025).

12. Ukraine Overview and Economic Forecasts. *World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview> (дата звернення: 08.09.2025).
13. Ukraine economy forecast 2025. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-economy-forecast-2025> (дата звернення: 09.09.2025).
14. Bulletin of Ukraine – EU trade relations, 2024. *Міністерство економіки України*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail/a6ad9cff-feae-429c-93d6-68dc618435f9?isSpecial=true&lang=en-GB&title=BulletinOfUkraineEuTradeRelationsCurrentState> (дата звернення: 10.09.2025).
15. Nestlé in Ukraine continued to increase production volumes in 2024. *Open4Business*. URL: <https://open4business.com.ua/en/nestle-in-ukraine-continued-to-increase-production-volumes-in-2024/> (дата звернення: 11.09.2025).
16. Ukraine Business Roundup. *The Kyiv Independent*. URL: <https://kyivindependent.com/ukraine-business-roundup-november-7/> (дата звернення: 11.09.2025).
17. Leoni and its employees stand with Ukraine. *LEONI Official web site*. URL: <https://www.leoni.com/press/press-releases/details/ukrainehelp-1> (дата звернення: 14.09.2025).
18. PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih announces production results for 2024. *ArcelorMittal Ukraine*. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/en/media/news/arselormittal-kryvyi-rih-povidomliaie-vyrobynychi-rezultaty-za-2024-rik-2> (дата звернення: 14.09.2025).
19. Carlsberg Ukraine presents one of the largest investment projects of 2023. *Carlsberg Group Official web site*. URL: <https://www.carlsberggroup.com/newsroom/carlsberg-ukraine-presents-one-of-the-largest-investment-projects-of-2023> (дата звернення: 14.09.2025).
20. Огляд торгівлі та вільної зони. *Урядовий портал України*. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/trade/free-area/review/> (дата звернення: 15.09.2025).
21. Import of goods exceeds export by USD 27.4 billion in 2023. URL: <https://ukranews.com/en/news/984651-import-of-goods-exceeds-export-by-usd-27-4-billion-in-2023> (дата звернення: 16.09.2025).
22. Ukraine's trade turnover increases by 13% to USD 112 billion in 2024. *Центр транспортних стратегій*. URL: https://en.cfts.org.ua/news/ukraines_trade_turnover_increases_by_13_to_usd_112_billion_in_2024 (дата звернення: 16.09.2025).
23. Ukraine's GDP growth slows to 2.9% in 2024. *Interfax-Україна*. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1060192.html> (дата звернення: 17.09.2025).
24. Ukraine's economic growth to slow to 2.7% in 2025, says deputy economy minister. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-economic-growth-slow-2025-2025-09-20/> (дата звернення: 20.09.2025).
25. Який відсоток українських товарів експортується до країн ЄС у 2025 році. *Gelios.ua*. Available at: <https://gelios.ua/yakyj-vidsotok-ukrayinskykh-tovariv-eksportuyetsya-do-krayin-yes-u-2025-rocz> (дата звернення: 17.09.2025).
26. GDP of Ukraine. *StatisticsTimes*. URL: <https://statisticstimes.com/economy/country/ukraine-gdp.php> (дата звернення: 20.09.2025).
27. Прямі іноземні інвестиції в Україну. *Національний банк України*. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_Lf_q.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (дата звернення: 20.09.2025).

References:

1. Mantsurov, I. H. (2020). *Transnatsionalni korporatsii v hlobalnii ekonomitsi* [Transnational corporations in global economy]. Kyiv: NISD.
2. Fedulova, L. M. (2018). *Inozemni investytsii ta ekonomichne zrostannia v Ukraini: monohrafiia* [Foreign investment and economic growth in Ukraine]. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine.
3. Shnyrkova, O. M. (2019). *Hlobalizatsiia i transnatsionalni korporatsii: monohrafiia* [Globalization and transnational corporations]. Kyiv: KNEU.
4. Haidutskyi, I. V. (2021). *Instytutsiine zabezpechennia inozemnoho investuvannia v Ukraini* [Institutional provision of foreign investment in Ukraine]. Kyiv: Center of Educational Literature.
5. *World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All* (2023). United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). New York and Geneva: United Nations. Available at: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023> (accessed September 1, 2025).
6. Total FDI inflows, by region and economy, annual, 2015–2024. *UNCTADSTAT*. Available at: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.FdiFlowsStock> (accessed September 3, 2025).
7. Direct foreign investment in Ukraine. (2025). *NBU official site*. Available at: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_Lf_y.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (accessed September 3, 2025).
8. Income from direct investment (2025). *NBU official site*. Available at: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_inc_q.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (accessed September 5, 2025).
9. Foreign Direct Investment Statistics: Data, Analysis and Forecasts (2023). OECD. Available at: <https://www.oecd.org/investment/statistics.htm> (accessed September 5, 2025).

10. European Union Investment Map (2023). *European Commission*. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php> (accessed September 7, 2025).
11. Ukraine: Outlook 2025. *International Monetary Fund*. Available at: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (accessed September 20, 2025).
12. Ukraine overview and economic forecasts. *World Bank*. Available at: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview> (accessed September 8, 2025).
13. Ukraine economy forecast 2025. *Reuters*. Available at: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-economy-forecast-2025> (accessed September 9, 2025).
14. Bulletin of Ukraine – EU trade relations. *Ministry of Economy of Ukraine*. Available at: <https://me.gov.ua/Documents/Detail/a6ad9cff-feae-429c-93d6-68dc618435f9?isSpecial=true&lang=en-GB&title=BulletinOfUkraineEuTradeRelationsCurrentState> (accessed September 10, 2025).
15. Nestlé in Ukraine continued to increase production volumes in 2024. *Open4Business*. Available at: <https://open4business.com.ua/en/nestle-in-ukraine-continued-to-increase-production-volumes-in-2024/> (accessed September 11, 2025).
16. Ukraine Business Roundup. *The Kyiv Independent*. Available at: <https://kyivindependent.com/ukraine-business-roundup-november-7/> (accessed September 11, 2025).
17. Leoni and its employees stand with Ukraine. *LEONI official site*. Available at: <https://www.leoni.com/press/press-releases/details/ukrainehelp-1> (accessed September 14, 2025).
18. PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih announces production results for 2024. *ArcelorMittal Ukraine official site*. Available at: <https://ukraine.arcelormittal.com/en/media/news/arselormittal-kryvyy-rih-povidomliaie-vyrobnychi-rezultaty-za-2024-rik-2> (accessed September 14, 2025).
19. Carlsberg Ukraine presents one of the largest investment projects of 2023. *Carlsberg Group official site*. Available at: <https://www.carlsberggroup.com/newsroom/carlsberg-ukraine-presents-one-of-the-largest-investment-projects-of-2023> (accessed September 14, 2025).
20. Review of EU–Ukraine trade relations. *Cabinet of Ministers of Ukraine*. Available at: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/trade/free-area/review/> (accessed September 15, 2025).
21. Import of goods exceeds export by USD 27.4 billion in 2023. *Ukrainews official site*. Available at: <https://ukrainews.com/en/news/984651-import-of-goods-exceeds-export-by-usd-27-4-billion-in-2023> (accessed September 16, 2025).
22. Ukraine's trade turnover increases by 13% to USD 112 billion in 2024. *CFTS official site*. Available at: https://en.cfts.org.ua/news/ukraines_trade_turnover_increases_by_13_to_usd_112_billion_in_2024 (accessed September 16, 2025).
23. Economic news. *Interfax-Ukraine official site*. Available at: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1060192.html> (accessed September 17, 2025).
24. Ukraine's economic growth to slow to 2.7% in 2025 – deputy economy minister. *Reuters*. Available at: <https://www.reuters.com/markets/europe/ukraines-economic-growth-slow-27-2025-says-deputy-economy-minister-2025-01-16> (accessed September 20, 2025).
25. What percentage of Ukrainian goods is exported to the EU in 2025. *Gelios official site*. Available at: <https://gelios.ua/yakyj-vidsotok-ukrayinskyh-tovariv-eksportuyetsya-do-krayin-yes-u-2025-rozci> (accessed September 17, 2025).
26. GDP of Ukraine. *Statistics Times official site*. Available at: <https://statisticstimes.com/economy/country/ukraine-gdp.php> (accessed September 20, 2025).
27. Direct foreign investment in Ukraine. *NBU official site*. Available at: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fbank.gov.ua%2Ffiles%2FES%2FFDI_Lf_q.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK (accessed September 20, 2025).

THE IMPACT OF EU TNCS ON UKRAINES ECONOMY IN WARTIME

Summary. In the modern conditions of globalization, transnational corporations (TNCs) play an increasingly important role in shaping the global economic system. Their activities influence not only global markets but also the economies of individual countries, particularly those undergoing transformation or post-war recovery. Despite the significant potential of TNCs as sources of investment, technology, and modern managerial expertise, their presence in Ukraine entails not only opportunities but also risks. Excessive dependence on foreign capital, displacement of domestic producers, profit repatriation, and uneven regional development all underline the need for a comprehensive study of the mechanisms through which TNCs affect the country's socio-economic situation. The relevance of this topic is also determined by the necessity of scientifically grounded strategies for attracting and regulating TNC activities in Ukraine, taking into account the challenges of a full-scale war, integration into the European market, structural economic transformation, and the preservation of economic sovereignty. The aim of this study is to identify the key aspects of the impact of European TNCs on Ukraine's economic development, evaluate both the positive and negative consequences of their activities, and develop practical recommendations to enhance the effectiveness of such interaction under current economic conditions. European Union TNCs play a significant role in the structural transformation of Ukraine's economy, particularly through investment, production modernization, job creation, and the introduction of innovative technologies. At the same time, the presence of TNCs in the Ukrainian market may pose risks related to capital repatriation, displacement of local businesses, and uneven regional investment distribution. These factors require improvements in state policy aimed at balancing

the attraction of foreign capital with the protection of national economic interests. In the future, it is important to intensify empirical research, including comparative analyses of TNC impacts across different economic sectors, assessment of their long-term contributions. Thus, strategic partnerships with EU TNCs can become a powerful tool for Ukraine's economic growth, provided that the process is managed purposefully, supported by scientifically grounded policies, and governed by transparent rules of interaction.

Keywords: transnational corporations, economic development, globalization, competitiveness, economic integration, national business, labor market.

Стаття надійшла: 05.08.2025

Стаття прийнята: 10.09.2025

Стаття опублікована: 30.09.2025